

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku oddalił odwołanie Przedsiębiorstwa Produkcyjno- (...) Sp. z o.o. w J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 12 października 2018 r. oraz zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 3.600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, iż w wyniku kontroli przeprowadzonej w dniu 29 czerwca 2018 r. u płatnika stwierdzono nieprawidłowości w zakresie obliczania składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz zdrowotne i Fundusz Pracy dotyczące nienaliczenia składek od przychodów z tytułu umów cywilnoprawnych osiągniętych przez pracowników płatnika zawartych i wykonywanych na rzecz swojego pracodawcy.

Pomiędzy odwołującym się przedsiębiorstwem, a zainteresowanym L. B. – pracownikiem odwołującego, a jednocześnie osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, zostały zawarte umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było wykonywanie na rzecz odwołującego prac w zakresie przygotowania dokumentacji, projektów czy technologii, wskazanych szczegółowo w tych umowach, za które wypłacone zostało im wynagrodzenie.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno- (...) Spółka z o.o. zajmuje się specjalistycznymi robotami górniczymi prowadzonymi na terenie kopalń, takimi jak: wykonywanie pogłębień szybów, zbrojeń, przezbrojeń, zbiorników retencyjnych i wyrobisk komorowych.

Zainteresowany L. B. jest pracownikiem odwołującego, zatrudnionym na stanowisku nadsztygara górniczego. Do jego obowiązków należy nadzór nad prowadzonymi robotami, ich zgodnością z technologią, z projektami, prowadzenie kontroli pod względem bezpieczeństwa wykonywania tych robót, koordynacja robót oraz współpraca z kopalnią.

W związku z powstałym w przedsiębiorstwie zapotrzebowaniem na specjalistów mogących opracować dokumentację na konkretne rozwiązania technologiczne, zawarto z sześcioma pracownikami, w tym również z zainteresowanym L. B., umowę o świadczenie usług, na podstawie której były im przekazywane do opracowania konkretne projekty. Wcześniej pracownicy ci na potrzeby tej współpracy założyli działalność gospodarczą. W celu uzgodnienia zleczonych projektów pracownicy spotykali się z prezesem lub wiceprezesem po godzinach pracy. Projekty były wykonywane w miejscu zamieszkania pracowników, poza godzinami pracy. Miesięcznie opracowywali co najmniej trzy projekty. Potem projekty te były przekazywane do zatwierdzenia, a następnie do realizacji.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie Przedsiębiorstwa Produkcyjno- (...) Sp. z o.o. nie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał ten Sąd, iż istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do kwestii interpretacji przepisów ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 963 ze zm.) wyjaśnieniu, czy w przedstawionych okolicznościach prace wykonywane przez zainteresowanego w ramach umów zlecenia w istocie wykonywane były na rzecz odwołującego w warunkach, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a zatem czy odwołujący jest zobowiązany naliczyć i opłacić składki z tego tytułu.

Sąd Okręgowy uzasadnił, iż zgodnie z treścią art. 8 ust. 2 a powyższej ustawy - za pracownika, w rozumieniu ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, uważa się także osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w

stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy. Przepis art. 8 ust. 2 a ustawy o s.u.s. rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji nawet, gdy pracownik zawarł umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy, jeśli tenże uzyskuje rezultaty jego pracy (SN w uchwale z dnia 02.09.2009r., II UZP 2010/3-4/46).

Sąd Okręgowy powołując stanowisko Sądu Najwyższego, zajęte w wyroku z dnia 18.10. 2011 r., III UK 22/11 wskazał, iż u źródeł regulacji z art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej legło dążenie do ograniczenia korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy (między innymi w zakresie reglamentacji czasu pracy) oraz uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów. Chodziło również o ochronę pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tychże pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu).

W ocenie Sądu Okręgowego w powyższej sprawie nie ulega wątpliwości, że zainteresowany L. B., w ramach zawartych umów o świadczenie usług wykonywał w rezultacie pracę na rzecz swojego pracodawcy tj. Przedsiębiorstwa Produkcyjno- (...) Sp. z o.o.

W tak ustalonym stanie faktycznym, zdaniem Sądu Okręgowego, uzasadnione jest zastosowanie art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, co oznacza, iż zainteresowany dla celów ubezpieczeń społecznych powinien zostać potraktowany jak pracownik. Jest on bowiem osobą wykonującą pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu, którą zawarł ze swoim pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2 a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż zainteresowany podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownik z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług, zawartej ze swoim pracodawcą.

W konsekwencji powyższego Sąd ten z mocy art.477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia. W pkt. 2 wyroku Sąd na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz.1804) zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno- (...) Sp. z o.o. Spółka zarzuciła:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 2 a ustawy z dnia 3 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych - przez jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie

i przyjęcie, że zainteresowany jako pracownik odwołującej spółki, mając równoległe zawartą z nią umowę o pracę, świadczył pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia i która to kategoria osób wymieniona została w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i określona jest mianem „zleceniobiorców”,

b) art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 3 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż przepis ten ma również zastosowanie do osób świadczących na rzecz swojego pracodawcy usługi w ramach prowadzonych przez nich działalności gospodarczej i która to kategoria osób wymieniona została w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,

c) art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 3 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z treści przedmiotowego przepisu jednoznacznie wynika, że jego zakres jest rozłączony od zakresu podanego

w art. 6 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy, a użyte w nim pojęcie „zleceniobiorcy” nie obejmuje

w żadnej sytuacji osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, objętych zakresem podanym w przepisie art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy,

2. naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 k.p.c. mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w szczególności poprzez:

a) pominięcie przez Sąd I instancji faktu, że zainteresowany świadczył na rzecz odwołującej się spółki usługi w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, które wymienione zostały w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nie były związane z jego obowiązkami wynikającymi ze stosunku pracy,

b) niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy

w związku z niewyjaśnieniem zarzutu zawyżenia przez organ ubezpieczeniowy przychodu zainteresowanego poprzez przyjęcie do podstawy jego wymiaru składek wynagrodzenia brutto tj. łącznie z naliczonym podatkiem VAT, który doliczają wyłącznie podmioty gospodarcze, a nie pracownicy,

3. naruszenie prawa procesowego, a to art. 328 § 2 k.p.c., polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej dokumentom i argumentom skarżącej spółki wskazanym w odwołaniu i piśmie 26.02.2019 r., co do braku podstaw zastosowania

art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dla osób świadczących usługi w ramach prowadzenia przez nich działalności gospodarczej na rzecz różnych podmiotów, w tym na rzecz pracodawców jeżeli z umowy o pracę podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w przeliczeniu na okres miesiąca, wynosi co najmniej tyle, ile minimalne wynagrodzenie za pracę.

Powołując powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylenie decyzji organu rentowego z dnia 12 października 2018 r., względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego za I i II instancję.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od odwołującej na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny podziela w całości zarówno ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd I instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania.

Jedynie w uzupełnieniu tej argumentacji podnieść należy, że na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika, doprecyzowane w art. 8 ust. 2 a ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych, jest szersze, niż na gruncie prawa pracy. Pracownikiem nie jest bowiem wyłącznie osoba zatrudniona na podstawie umowy

o pracę, spółdzielczej umowy o pracę, powołania, mianowania i wyboru ale również osoba, która w oparciu o umowę agencyjną, umowę zlecenia lub inną o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowę o dzieło zawartą z innym podmiotem wykonuje pracę na rzecz swojego pracodawcy.

Sytuacja zainteresowanego stanowi klasyczny przykład zastosowania tej

regulacji. Bezsprzeczne pomiędzy stronami było, że zainteresowany będąc jednocześnie pracownikiem Przedsiębiorstwa Produkcyjno- (...) Sp. z o.o. na podstawie umów o świadczenie usług wykonywał w rezultacie pracę na rzecz swojego pracodawcy.

Podnieść przy tym należy, że norma art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej wykreowała nie tylko szerokie pojęcie „pracownika”, ale także szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i w konsekwencji - poprzez zapis art.

66 ust. 1 pkt 1a ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - także ubezpieczeń zdrowotnych - łącząc obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom jako pracownika z aktywnością pracownika w ramach stosunku pracy oraz dodatkowo w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej przez pracownika z pracodawcą lub z osobą trzecią, ale wykonywaną na rzecz pracodawcy.

Nie budzi również wątpliwości fakt, iż jak wymaga tego przepis art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w ramach zawartych przez zainteresowanego umów o świadczenie usług zainteresowany wykonywał pracę na

rzecz odwołującego pracodawcy.

Przez wykonywanie pracy na czyjąś rzecz należy rozumieć świadczenie jej

w czymś interesie. W niniejszej sprawie natomiast w związku z zapotrzebowaniem powstałym u skarżącej zawarto między innymi z zainteresowanym umowę

o świadczenie usług przy czym na potrzeby tej współpracy pracownicy odwołującej założyli działalności gospodarcze.

Wobec powyższego, oczywistym jest, że praca zainteresowanego w ramach

umów o świadczenie usług łącząca go z odwołującą była realizowana w interesie jego pracodawcy, a więc na jego rzecz w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Żadnego znaczenia prawnego nie ma przy tym okoliczność, czy w ramach umowy cywilnoprawnej pracownik świadczy takie same, zbliżone czy całkowicie odmienne prace niż te, które świadczy w ramach stosunku pracy.

Istotne w rozumieniu powyższej regulacji jest tylko to czy realizując ową umowę osoba taka wykonywała pracę na rzecz pracodawcy, co w niniejszym przypadku jawi

się jako oczywiste. W tej sytuacji bez znaczenia pozostaje charakter pracy świadczonej przez zainteresowanego, skoro bezspornie związany on był z działalnością odwołującej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał zarzuty skarżącej wskazane

w apelacji za chybione.

Z przytoczonych względów, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono po myśli art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z §2 pkt 5 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.).

/-/SSA W. Bzibziak /-/SSA G. Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA W. Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia